

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 3

DOM

2019-02-01

Meddelad i Göteborg

Mål nr

14291-18, 14304-18,

14305-18, 14306-18,

14308-18, 14309-18 och

14310-18

SÖKANDE

Truck och Industrimaskiner i Vänersborg AB, 556919-7956

Hamngatan 11

462 33 Vänersborg

MOTPARTER

1. Trollhättan Energi AB, 556194-6921

2. Trollhättans Energi Elnät AB, 556686-0879

3. AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, 556049-7611

4. Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, 556008-8535

5. Vänersborgs kommun

6. AB Vänersborgsbostäder, 556489-0274

7. Trollhättans Stad

Ombud för 1-7:

Trollhättans kommun

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad

LOU

KONKURRENSVERKET	
2019-02-01	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 590233

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Trollhättan Energi AB, Trollhättans Energi Elnät AB, AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Vänersborgs kommun, AB Vänersborgsbostäder och Trollhättans Stad (nedan de upphandlande myndigheterna) genomför en upphandling av uthyrningsmaterial 2018, dnr 2018/357. Upphandlingen är uppdelad i fem olika kategorier. Truck och Industrimaskiner i Vänersborg AB:s (TIAB) ansökan om överprövning avser enligt klargörande uppgift endast kategori 2 Byggmaskiner och kategori 4 Bodar/containrar.

Av tilldelningsbeslut den 26 november 2018 framgår att BKJ Maskinuthyrning AB (BKJ) vunnit kategori 2 och att TIAB kommit på andra plats. Av samma tilldelningsbeslut framgår att TIAB har vunnit kategori 4 och att BKJ kommit på andra plats.

YRKANDEN M.M.

TIAB ansöker om överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från BKJ avseende kategori 2 och 4 ska förkastas och i andra hand att upphandlingen ska göras om. *TIAB* anför bl.a. följande. BKJ har lämnat onormalt låga anbud i de två aktuella kategorierna och deras anbud ska därmed förkastas. BKJ har på minst sju positioner lämnat osedvanligt låga priser. Jämfört med den näst billigaste leverantören är skillnaderna upp till 8100 procent. För t.ex. produkten ”Personalvagn el förråd” i kategori 4 har BKJ lämnat priset 5 kr per helgfri veckodag vilket innebär att om produkten är ständigt uthyrd, vilket är osannolikt, har de en återbetalningstid på ca 96 år och då är inte kostnaden för underhåll och reparationer inräknade. Det står bortom allt rimligt tvivel att BKJ inte har tänkt leverera de aktuella produkterna. BKJ har istället skaffat sig

otillbörliga konkurrensfördelar genom att utnyttja brister i upphandlingen. Upphandlande myndighet har uppmärksammats på bristen men angett att det är totalpriset som bedöms vid bedömningen av om det är fråga om ett onormalt lågt anbud. Detta är inte vad som anges i LOU och de olika delpriserna är inte oväsentliga i lagens mening. Upphandlingen visar stora brister då det är möjligt för en leverantör att sätta mycket låga priser på vissa produkter och välja att sätta ett mycket högt pris på de produkter man vill leverera. Det är ovidkommande om BKJ har tänkt hyra ut de aktuella produkterna eller inte utan det som har betydelse är att BKJ har lämnat ett oskäligt lågt pris vilket enligt LOU ska ifrågasättas. Då BKJ har rangordnats högre än TIAB har detta inneburit skada för TIAB.

De upphandlande myndigheterna anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. Upphandlingen följer gällande lagar och principer för upphandling och det finns inte skäl att ingripa mot den. I den aktuella upphandlingen har upphandlande myndighet vänt sig till BKJ (och TIAB) avseende kategori 3 för att få en förklaring till det låga anbudet i enlighet med 16 kap. 7 § LOU. Utifrån inkomna förklaringar gjordes bedömningen att anbuden uppfyller ställda krav. Att TIAB hävdar att BKJ inte kommer att leverera offererade produkter är ren spekulation. Att lämna ett strategiskt anbud dvs. att utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet strider inte mot LOU. Ser man till lämnade anbudssummor är prisskillnaden godkänd. Den upphandlande myndigheten har inte ansett att det är nödvändigt att få en förklaring till vardera radnivå. Det har inte framkommit att det finns skäl att ifrågasätta BKJ:s anbud eller möjlighet att leverera efterfrågade kategorier i enlighet med inlämnat anbud. Anbudet strider därmed inte mot LOU. Att TIAB ifrågasatt kategori 4 är därtill anmärkningsvärt då TIAB rangordnats som nummer 1 i den kategorin. Det saknas skäl att ingripa mot upphandlingen varför ansökan ska avslås.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlade myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,
2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,
4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,
5. om leverantören kan få statligt stöd, eller
6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 6 eller 7 §.

Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden. En

upphandlande myndighet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter (16 kap. 7 § LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om BKJ har lämnat ett onormalt lågt anbud i kategori 2 och 4.

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att då TIAB har rangordnats som nummer ett i kategori 4 har bolaget inte lidit skada avseende denna kategori. Det saknas därför skäl att pröva TIAB:s ansökan i denna del. Ansökan om överprövning ska således avslås såvitt avser kategori 4.

Det som återstår för förvaltningsrätten att pröva är därmed om de upphandlande myndigheterna avseende kategori 2 i enlighet med vad TIAB har anfört har agerat i strid med gällande regler och principer för upphandling på ett sådant sätt att det finns skäl att ingripa mot upphandlingen i denna del.

TIAB har anfört att BKJ har lämnat ett onormalt lågt anbud i kategori 2. Av handlingarna i målet framgår att upphandlande myndighet såvitt avser kategori 2 har gjort bedömningen att inkomna anbud inte är onormalt låga och därmed inte heller begärt in någon förklaring från BKJ eller någon annan leverantör. Den totala anbudssumman för denna kategori som BKJ har lämnat är 665 918 kr och TIAB som har rangordnats som nummer två har lämnat anbudssumman 760 042 kr. Skillnaden är således cirka 12 procent. Skillnaden kan enligt förvaltningsrättens bedömning inte anses vara särskilt stor och TIAB har inte på något annat sätt visat att BKJ:s

anbudssumma är onormalt låg avseende kategori 2. Förvaltningsrätten anser därför att de upphandlande myndigheterna har haft fog för sin bedömning att inte begära in någon förklaring såvitt gäller den totala anbudssumman i kategori 2.

Kammarrätten i Jönköping har i mål nr 2895-2896-17 angett att även om den upphandlande myndigheten har gjort bedömningen att det inte är fråga om ett onormalt lågt anbud och därmed inte begärt in någon förklaring kan detta prövas av domstol. Det är då sökanden som har bevisbördan för att anbudet är onormalt lågt och att den upphandlande myndigheten borde ha begärt in en förklaring.

Enligt förvaltningsrättens bedömning ovan är dock den upphandlande myndighetens bedömning i nu aktuellt mål korrekt varför det har saknats anledning för myndigheten att efterfråga en förklaring från BKJ. TIAB har inte heller närmare angett på vilket sätt anbudssumman skulle vara onormalt låg.

TIAB anser dock att varje produktpris ska bedömas för sig och har angett sju olika produkter i kategori 2 där BKJ har lämnat ett lägre pris än övriga leverantörer. Vid offentlig upphandling råder fri prissättning. LOU innehåller inte någon bestämmelse som i sig hindrar att en anbudsgivare ägnar sig åt s.k. strategisk anbudsgivning. Avgörande för om den upphandlande myndigheten ska acceptera ett anbud eller inte är därför om leverantören såväl kan som vill leverera till de villkor som offererats. Det har inte framkommit några uppgifter som tyder på att BKJ inte avser eller har möjlighet att leverera offererade produkter till offererade priser. Förvaltningsrätten anser därmed att TIAB inte har visat att BKJ har lämnat ett onormalt lågt anbud avseende kategori 2. Det saknas därmed skäl att

ingripa mot upphandlingen på de grunder som TIAB har anfört varför ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-05)

Karin Leidzén
Rådman

Föredragande i målen har varit Lena Rehnberg

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

